

چالش‌ها و راهبردهای جذب دانشجویان خارجی در نظام آموزش عالی کشاورزی ایران

مهدی شجاعی‌میاندرق^۱ و مسعود بیژنی^۲ و مهناز امیرامینی‌خلفلو^۳

- ۱- دانش‌آموخته کارشناسی‌ارشد ترویج و آموزش کشاورزی، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.
- ۲- استادیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.
- ۳- مربی آموزشی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان بوشهر، بوشهر، ایران.

چکیده

یکی از مهم‌ترین جنبه‌های کشاورزی فراسرزمینی جذب دانشجویان خارجی در نظام آموزش عالی کشاورزی است. امروزه، کشورهای پیشگام با تولید و توسعه علم در زمینه‌ی کشاورزی، دانشجویان را از دیگر کشورها جذب کرده و دانش و تجربه خود را به اشتراک می‌گذارند. بر این پایه، با توجه به پیشرفت‌های اخیر ایران در زمینه‌های مختلف علمی و فناوری، این موضوع هم‌اکنون به عنوان ضرورتی از کشاورزی فراسرزمینی مطرح است که البته، دارای قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهایی نیز هست که باید با در نظر گرفتن آن‌ها اقدام به جذب دانشجویان از دیگر کشورها کرد. هدف این پژوهش، شناسایی چالش‌های جذب دانشجویان خارجی در نظام آموزش عالی کشاورزی ایران و آرایه‌ی راهبردهای لازم در این زمینه است. این پژوهش از نظر نوع تحقیق، کاربردی، از نظر دیدمان تحقیق، کیفی و از نظر روش تحقیق، توصیفی است که با استفاده از فن دلفی در سه مرحله انجام گرفت. نمونه مورد مطالعه که به صورت هدفمند انتخاب شد، اعضای هیأت علمی و دانشجویان دکتری کشاورزی بودند (n=۱۸). در این راستا، مهم‌ترین قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای جذب دانشجویان خارجی در نظام آموزش عالی کشاورزی ایران از دیدگاه پاسخگویان شناخته شدند و میانگین امتیازهای چهار بخش، ماتریس SWOT محاسبه شدند. نقطه‌ی برآیند به دست آمده از تحلیل ماتریس SWOT در ناحیه WO (راهبرد محافظه‌کارانه) قرار دارد که بر این مبنای، بهترین راهبردها، ایجاد تعامل سازنده میان دانشکده‌های کشاورزی ایران و دیگر کشورها، سیاستگذاری بلندمدت برای کشاورزی فراسرزمینی و توسعه پذیرش اجتماعی برای پذیرش دانشجویان خارجی، به دست آمد.

نمایه واژگان: آموزش عالی کشاورزی، دانشجویان خارجی، جذب دانشجو.

نویسنده مسئول: مسعود بیژنی

رایانامه: mbijan@modares.ac.ir

پذیرش: ۱۳۹۷/۱۲/۱۴

دریافت: ۱۳۹۷/۰۵/۰۲

مقدمه

نیروی انسانی مهم‌ترین منبع رقابتی جامعه‌ها و سازمان‌ها هستند (هندری و همکاران، ۱۹۹۰)؛ براین مبنا، نخستین و مهم‌ترین مؤلفه در توسعه، انسان است (دیوید، ۱۹۹۴). در این راستا، آموزش بهتر و کاربردی‌تر انسان در عرصه‌های مختلف، یک برتری به شمار می‌آید (گست، ۱۹۹۷). بر این مبنا، مدیران سطح بالا و سیاستگذاران سعی در جذب بهترین و کارآمدترین نیروهای انسانی در داخل و خارج جامعه تحت کنترل خویش دارند. بخش کشاورزی و همچنین مرکزهای آموزش عالی کشاورزی نیز از این قاعده مستثنی نبوده و آن‌ها نیز سعی در جذب اسشمارهای برتر دارند. امروزه این تمرکز، افزون بر جذب متقاضیان داخلی، به عرصه رقابت بین‌المللی به عنوان یکی از مقوله‌های کشاورزی فراسرزمینی تبدیل شده است.

پژوهش و آموزش کشاورزی از مهم‌ترین زمینه‌های علمی در برنامه‌های مدیریت توسعه به شمار می‌آیند. در این زمینه، کنفوسیوس^۱ می‌گوید: "اگر مایلید غذای یک سال خود را تأمین کنید، گندم بکارید، اگر ۶۰ سال رفاه می‌خواهید، درخت بکارید و اگر در پی رفاه و آسایش یک سده هستید، به آموزش توجه کنید" (وارد، ۲۰۰۸). در دهه‌های اخیر با توجه به تغییرهای اقلیمی و نیز تغییر روش و سبک زندگی، این رشته از علم پیشرفت‌های چشمگیری داشته که باعث تغییر در میزان کشت و برداشت و عملیات‌های مربوطه گشته است و کشورهایی که در این زمینه پیشگام گشته‌اند با بررسی گسترده در حال توسعه این علم هستند و برای آموزش به دیگر جامعه‌ها آمادگی خود را اعلام می‌کنند و با جذب دانشجویان دیگر کشورها سعی در توسعه علوم در کشور خویش و همه جهان دارند.

امروزه به‌ویژه در کشورهای پیشرفته، دانشگاه‌ها درهای خود را به سوی افراد علاقه‌مند و استعدادهای برتر گشوده و از حضور آنان استقبال می‌کنند، به‌گونه‌ای که در طی ۵۰ سال آینده و به طور قطع تا پایان سده ۲۱، ۷۵ درصد از افراد در کشورهای توسعه‌یافته و ۵۰ درصد افراد در کشورهای در حال

توسعه، انواع آموزش عالی را دریافت خواهند کرد (رابرتسون، ۲۰۰۰). در این راستا، آموزش و پژوهش کشاورزی به عنوان بخشی از نظام دانشگاهی دارای اهمیت ویژه‌ای است. پژوهش‌های کشاورزی وظیفه محوری توسعه دانش و فناوری مورد نیاز برای توسعه پایدار کشاورزی را عهده‌دار بوده و از آن‌ها انتظار می‌رود وظیفه تجاری‌سازی یافته‌های پژوهش‌های کشاورزی، به‌ویژه پژوهش‌های کشاورزی دانشگاهی به‌منظور سهیم شدن دانشگاه در توسعه اقتصادی و نیز اقتصاد مبتنی بر دانش و کارآفرینی را به خوبی انجام دهند (شریفی و همکاران، ۱۳۸۹). پر واضح است که برای تحقق چنین هدف‌هایی تنها تکیه بر توان و ظرفیت‌های داخلی کافی نیست و بر این مبنا، در برنامه‌های راهبردی به منظور تحقق کشاورزی فراسرزمینی، جذب دانشجویان در رشته‌های مختلف کشاورزی مد نظر برنامه‌های درازمدت سیاستگذاران بخش کشاورزی به‌ویژه در کشورهای پیشرفته می‌باشد.

کشاورزی ایران با توجه به دگرگونی‌های اقلیمی، خشکسالی و کاهش بارش‌ها، افزایش جمعیت و رشد تقاضا برای محصولات و گاهی کاهش توان رقابت با محصولات‌های وارداتی، در دهه اخیر دچار چالش شدیدی شده و نیازمند تغییر و بازنگری اصولی می‌باشد. یکی از نگرانی‌ها در این زمینه افزایش دانش‌آموختگان بیکار کشاورزی و از سوی کاهش رغبت متقاضیان ورود به دانشگاه‌ها برای ادامه تحصیل در گرایش‌های کشاورزی و افت کیفی دانشجویان کنونی مرکزهای آموزش عالی کشاورزی می‌باشد. یکی از برنامه‌های راهبردی در سیاستگذاری کشاورزی، روی آوردن به کشاورزی برون‌مرزی در عرصه‌های مختلف چون کشت و کار برون‌مرزی، سد سازی و تأمین سازه‌های آبی در بیرون از کشور توسط دانش‌آموختگان و مهندسان کشاورزی و جذب توان و ظرفیت‌های کشاورزی برون‌مرزی در ایران شامل موارد مالی و استعدادهای انسانی در این حوزه می‌باشد. هدف از این کار، تدارک فرصتی برای جهانی شدن در کشاورزی و یا دست‌کم در سطح منطقه و کشورهای هم‌جوار می‌باشد. کشاورزی

جذب دانشجویان خارجی در آموزش عالی از جنبه‌های مختلف مثبت ارزیابی می‌شود. این امر همه انواع سرمایه‌های سازمانی دانشگاه‌ها و مؤسسه‌ها را ارتقا می‌بخشد. از جمله این توفیقات می‌توان به مواردی چون، افزایش سرمایه‌های مالی و فیزیکی از طریق اخذ شهریه، افزایش سرمایه و نفوذ فرهنگی با گسترش و نفوذ دانش، کسب اعتبار و منزلت بین‌المللی، افزایش سرمایه‌های اجتماعی از راه گسترش مبادله ارتباط‌های علمی بین‌المللی و افزایش کیفیت آموزش و پژوهش با جذب قابلیت‌های علمی از سراسر جهان، اشاره کرد (ذاکر صالحی و صالحی نجف‌آبادی، ۱۳۹۱). افزون بر این، بین‌المللی شدن آموزش عالی، سودمندی‌های دیگری را چون افزایش، گسترش و معرفی هویت و فرهنگ ملی، رشد پیوندهای و رقابت‌های اقتصادی، معرفی علم به عنوان منبعی برای رونق اقتصادی و کسب درآمد، گسترش امنیت ملی و افزایش تفاهم و درک متقابل بین‌المللی را به همراه دارد. در واقع، کشورها در این روند، با ارتقای سطح همکاری‌ها و تبادل‌های بین‌المللی علمی، نه تنها مشروعیت جانبی و منزلت کسب می‌کنند؛ بلکه به نوسازی اقتصاد و کارآمدی فناوری خود کمک می‌کنند. همچنین، تحرک دانشجویان در سطح جغرافیای جهان زمینه‌های تسهیل انتقال فناوری، همچنین ظهور نوآوری‌های رادیکال را فراهم نموده است. در این رابطه، بازار علم و نظام عرضه و تقاضای آموزش عالی نیرومند شده و تراکم و انباشت مناسبی از نیازها و کالاهای جدید فرهنگی و نرم‌افزاری را سامان می‌بخشد. این تراکم که همراه با تنوع و غنای فرهنگی است، می‌تواند موتور محرک توسعه علمی باشد (همان).

بنابه آمار سازمان آموزش علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو^۲) در سال ۲۰۰۴، ۲/۵ میلیون دانشجوی بین‌المللی در سراسر جهان وجود داشته است که نسبت به سال ۱۹۹۹ دارای رشد ۵۶ درصدی بوده و پیش‌بینی می‌شود که این آمار در سال ۲۰۲۵ به ۷/۲ میلیون نفر خواهد رسید. درصد افزایش شمار دانشجویان بین‌المللی آسیایی در کشورهای انگلستان، فرانسه و ژاپن در این سال‌ها

فراسرزمینی در حیطه‌های مختلف قابل واکاوی است که از این موارد می‌توان به اجاره‌ی زمین و کشت و کار در کشورهای مناسب و مقرون‌به‌صرفه، تأمین و ساخت زیرساخت‌های لازم در بخش کشاورزی در داخل و خارج کشور، آموزش افراد و تربیت متخصصان برای اعزام به کشورهای هدف و جذب دانشجویان برای پرورش و تربیت نیروی کار مورد نیاز کشورهای دیگر، اشاره کرد.

کشاورزی فراسرزمینی مجموعه‌ی فعالیت‌هایی است که با توجه به شرایط اقلیمی، سیاسی و اجتماعی کشور هدف صورت گرفته و برای تأمین نیازهای کشور سرمایه‌گذار می‌باشد. این سرمایه‌گذاری سود دو سویه داشته و با توجه به کار مورد نظر، ادوات، امکانات و علم از کشور مبدا (سرمایه‌گذار)، تأمین می‌شود تا برابر توافقات صورت‌گرفته در کشور هدف، بهره‌برداری صورت پذیرد. این نوع از فعالیت‌ها باعث غنی‌تر شدن و توسعه دانش کشور مقصد در زمینه‌های کاری نیز می‌شود. همچنین، به لحاظ سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی پیامدها و سود و زیان خاص خود را برای دو طرف نیز به همراه خواهد داشت.

در جهان امروز، جامعه‌های مختلف در زمینه‌های گوناگون با یکدیگر در تعامل‌اند و علوم مختلف در سایه این تبادل‌ها توسعه پیدا کرده و به یاری بشر آمده‌اند. هر کشوری که در زمینه تولید علم کوشا تر بوده علوم خود را به بازار عرضه کرده و با آن به تجارت می‌پردازد. یکی از نمونه‌های بارز تجارت علم، تربیت دانشجوی خارجی در زمینه‌های مختلف علمی می‌باشد که هم‌اکنون روند رو به رشدی به خود گرفته و موجب افزایش تولید علم در جهان شده است. کشورهای توسعه‌یافته با جذب دانشجویان علاقه‌مند و مستعد در تلاش‌اند تا علم موجود را توسعه داده و برای خود سرمایه‌اندوزی کنند. ایران نیز با توجه به قرار گرفتن در یک منطقه مستعد و قابل پیشرفت در زمینه جذب دانشجویان کشورهای منطقه قرار دارد و می‌تواند در علوم مختلف از جمله کشاورزی به تربیت دانشجویان منطقه بپردازد.

علاقه‌مند به تحصیل در گرایش‌های کشاورزی در تحصیلات تکمیلی، روند جذب دانشجویان خارجی قوت گرفته و دانشکده‌ها و دانشگاه‌ها درصدد جذب دانشجویان خارجی برای جلوگیری از افت کیفیت کاری دانشگاه‌ها و ایجاد محیطی پویا برای پیشرفت علم و دانش هستند. باتوجه به این‌که کشور ما در سال‌های اخیر در برخی از رشته‌ها نسبت به کشورهای حاشیه پیشگام بوده، سعی در جذب دانشجویان کشورهای همسایه دارد. ایران نیز باتوجه به این‌که در سال‌های اخیر در برخی از رشته‌ها نسبت به کشورهای حاشیه پیشگام بوده، سعی در جذب دانشجویان کشورهای همسایه دارد و نظام آموزش عالی ایران دارای ظرفیت جذب ۴۰۸۳۰۰۰ نفر (گروه پژوهش‌های آماری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ۱۳۹۶) در دانشگاه‌های مختلف است که می‌تواند بخشی از این ظرفیت را به دانشجویان خارجی علاقه‌مند به تحصیل در ایران اختصاص دهد. از آنجایی که سازمان‌های متولی آموزش و پژوهش پیوسته در حال تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی هستند، لازم است برای هرگونه تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی راهبردی نسبت به شناخت وضع موجود با بررسی عامل‌های محیطی درونی و بیرونی اقدام شود. این وظیفه بر عهده تحلیل‌گران محیطی است که برای شناسایی فرصت‌ها و تهدیدها به‌دقت اثر متغیرهای محیطی بر همه بخش‌ها و ارکان سازمان اعم از نهاده‌ها و ستاده‌ها را بررسی کنند. به عبارت دیگر، از راه تحلیل محیطی است که فرصت‌ها و تهدیدهای محیط مشخص شده و بر آن مبنا و با توجه به شناسایی و شناختی که پیشتر از نقاط قوت و ضعف درونی سازمان باید به دست آمده باشد هدف‌ها را تعیین کرده و رویه‌ها و سیاست‌های سازمانی را مشخص کرد (احمدی و همکاران، ۱۳۸۸). هدف این پژوهش با توجه به توضیح‌های ارائه شده در این نوشتار، شناسایی چالش‌های جذب دانشجویان خارجی در نظام آموزش عالی کشاورزی ایران و ارائه راهبردهای لازم در این زمینه است که سعی شد با شناسایی نقاط ضعف و قوت موجود و

بیش از ۹۰ درصد بوده است. این کشورها راهبردهای مختلفی چون بازاریابی ملی، توجه به سیاست‌های مهاجرت با هدف جذب دانشجو، ارائه‌ی بیشتر برنامه‌ها به زبان انگلیسی و ایجاد قطب‌های آموزشی منطقه‌ای را استفاده کرده‌اند (وربیک، ۲۰۰۶).

نکته جالب توجه، این است که در بین کشورهای جذب‌کننده دانشجویان بین‌المللی، مالزی به عنوان کشوری آسیایی و مسلمان جایگاه ممتازی دارد. مالزی پس از ژاپن، هنگ‌کنگ و هند چهارمین کشور آسیایی میزبان دانشجویان بین‌المللی به شمار می‌آید (راهنمای بین‌المللی تحصیل در خارج از کشور، مالزی، آسیا، ۲۰۰۸).

ایران دارای تمدن و فرهنگی با پیشینه درازمدت بوده و در عرصه علوم و آموزش و بررسی‌های بین‌المللی دارای پیشینه است که نمونه‌های آن دانشگاه‌های جندی‌شاپور در سده پنجم و ربع‌رشیدی در سده هفتم هجری است. ایران ظرفیت بالقوه تبدیل شدن به کشوری برای میزبانی دانشجویان بین‌المللی به‌ویژه از قاره آسیا و منطقه را دارد؛ هم‌اکنون، شمار ۲۵۰۰۰ تن دانشجوی خارجی در ایران مشغول به تحصیل هستند که با برنامه‌ریزی‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، افزایش این شمار تا ۷۵ هزار دانشجو در برنامه ششم توسعه پیش‌بینی می‌شود (علیزاده، ۱۳۹۶). از طرفی همه مراکز آموزش عالی در ایران قابلیت و مجوز فعالیت و پذیرش در برای جذب دانشجویان خارجی را ندارند و شمار دانشگاه‌هایی که دارای مجور رسمی برای جذب دانشجویان خارجی می‌باشند محدود و شامل دانشگاه‌های تهران، تربیت مدرس، فردوسی مشهد، شهید بهشتی، تبریز، شیراز و اصفهان می‌باشد (مرجع دانشگاه‌های ایران، ۱۳۹۶).

همان‌گونه که پیش از این نیز بیان شد، جذب و تربیت دانشجویان از کشورهای دیگر نیز یکی از جنبه‌های کشاورزی فراسرزمینی است که نه تنها نیروی انسانی مورد نیاز این بخش را تربیت و تأمین می‌کند، بلکه باعث تغییر در نگرش دیگر کشورها نسبت به فرهنگ، هنر و دیگر جنبه‌های کشور مبدا می‌شود. هم‌اکنون، با کاهش شمار دانشجویان

فرصت‌ها و تهدیدهای موجود و پیش‌بینی‌شده در این عرصه، راهبردهای مؤثر تهیه شوند.

روش‌شناسی

این پژوهش از نظر نوع تحقیق، کاربردی، از نظر دیدمان تحقیق، کیفی و از نظر روش تحقیق، توصیفی است که با استفاده از فن دلفی^۴، اطلاعات لازم گردآوری شد. دلفی یکی از روش‌های کسب دانش گروهی و رسیدن به اجماع، به‌شمار می‌آید (لینستون و توراف، ۲۰۰۲، احمدی و همکاران، ۱۳۸۷، صادقی و بیژنی، ۱۳۹۷). دلفی دارای ساختار پیش‌بینی و کمک به تصمیم‌گیری در طی دوره‌های پیمایشی، گردآوری داده‌ها و در نهایت، اجماع گروهی است (کندی، ۲۰۰۴). در کل، دلفی به عنوان یک روش علمی، برای پرسش‌های آینده‌محور و پیچیده و در طیف گسترده‌ای از زمینه‌ها و رشته‌ها استفاده می‌شود (لینستون و توراف، ۲۰۰۲، نامدار و صدیقی، ۲۰۱۳؛ مجیدی و بیژنی، ۱۳۹۶؛ صادقی و بیژنی، ۱۳۹۷). در حالی که بیشتر پیمایش‌ها سعی در پاسخ به پرسش چه هست؟ دارند، دلفی به پرسش چه می‌تواند و یا چه باید باشد؟، پاسخ می‌دهد (پاول، ۲۰۰۳).

به منظور دستیابی به راهبردهایی برای بهبود وضعیت جذب دانشجویان خارجی در نظام آموزش عالی کشاورزی ایران (در عرصه کشاورزی فراسرزمینی)، اطلاعات لازم در قالب فن دلفی کلاسیک در سه دور گردآوری شد؛ بدین صورت که در دور نخست، شمار چهار پرسش باز، برای پاسخگویی به ۲۵ تن صاحب‌نظر، اعضای هیأت علمی و دانشجویان دکتری سال آخر دانشکده‌های کشاورزی (که تجربه دست‌کم یک سفر مطالعاتی و یا تحصیل در خارج از کشور را داشتند و به نوعی با دانشجویان دیگر کشورها آشنا بوده و تجربه آموزش مشترک با ایشان را داشتند) ارسال شد. از این شمار، ۱۸ نفر پاسخگوی دور نخست پژوهش بودند. روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند بود. پاسخ‌های دریافتی در این دور، دسته‌بندی و مرتب شدند. موارد مشابه یکسان‌سازی شدند و در نهایت ضعف‌ها و

قوت‌ها، فرصت‌ها و تهدیدها جمع‌بندی شدند. در دور دوم، اطلاعات و گویه‌های به‌دست آمده از دور نخست، به ۱۸ نفر پاسخگوی پژوهش ارائه شد و از ایشان خواسته شد تا توافق و یا عدم توافق خویش را با هر گویه بیان کنند. پس از دریافت پاسخ‌های ایشان مبنی بر توافق و یا عدم توافق با هر گویه، گویه‌هایی که میزان توافق با آن‌ها بیش از ۷۵ درصد بود (نامدار و صدیقی، ۲۰۱۳)، حفظ شد و بقیه حذف شدند. در دور سوم، گویه‌های نهایی شده در قالب طیف پنج‌تایی لیکرت (۱= بسیار کم، ۲= کم، ۳= متوسط، ۴= زیاد و ۵= خیلی زیاد) برای پاسخگویان ارسال شد و در نهایت بر مبنای نظر ایشان در این مرحله رتبه‌بندی گویه‌ها صورت گرفت. در ادامه، با جمع‌بندی و ارائه‌ی میانگین به دست آمده از مجموع نمره‌های هر کدام از ضعف‌ها و قوت‌ها، فرصت‌ها و تهدیدها، با استفاده از فن SWOT^۵ تحلیل شدند و راهبردهای مناسب برای جذب دانشجویان خارجی در نظام آموزش عالی کشاورزی ایران ارائه شدند. این فن یکی از فن‌های مناسب برای فرآیند برنامه‌ریزی راهبردی است. تجزیه و تحلیل SWOT، شامل شناسایی نظام‌مند عامل‌هایی است که راهبرد، باید بهترین سازگاری را با آن‌ها داشته باشد. منطق رویکرد یاد شده این است که راهبرد اثربخش، باید قوت‌ها و فرصت‌های سامانه^۶ را به بیشینه رسانده و ضعف‌ها و تهدیدها را کمینه سازد. این منطق اگر درست به کار رود، نتایج بسیار خوبی برای انتخاب و طراحی یک راهبرد اثربخش^۷ خواهد داشت (بوتا، ۲۰۰۷، محمدی‌ده‌چشمه و زنگی‌آبادی، ۱۳۸۶؛ زنگی‌آبادی و همکاران، ۱۳۹۰؛ مجیدی و بیژنی، ۱۳۹۶). ماتریس SWOT دارای چهار دسته راهبرد می‌باشد که عبارت‌اند از: ۱- راهبردهای تهاجمی (توانمندی‌ها و فرصت‌ها: SO)، ۲- راهبردهای رقابتی (توانمندی‌ها و تهدیدها: ST)، ۳- راهبردهای محافظه‌کارانه (ضعف‌ها و فرصت‌ها: WO) و ۴- راهبردهای تدافعی (ضعف‌ها و تهدیدها: WT) (جدول ۱). همچنین ماتریس SWOT شامل قوت‌ها و ضعف‌ها به عنوان موردهای درونی این ماتریس و فرصت‌ها و تهدیدها، موردهای بیرونی ماتریس برای

استخراج راهبردهای آینده می‌باشند (بوتا، ۲۰۰۷، منطقی و زهرابی، ۲۰۱۱).

جدول ۱- ماتریس SWOT و روش تعیین راهبردها

مورد	درونی	
	قوت‌ها (S)	ضعف‌ها (W)
بیرونی	فرصت‌ها (O)	تهدیدها (T)
	راهبردهای تهاجمی (SO)	راهبردهای تدافعی (WT)
	راهبردهای محافظه‌کارانه (WO)	راهبردهای رقابتی (ST)

(منبع: دوریت و همکاران، ۲۰۰۶؛ بوتا، ۲۰۰۷، صادقی و بیژنی، ۱۳۹۷).

جدول ۲- آمار توصیفی پاسخگویان (n=۱۸)

متغیر	سطح	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تجمعی	میانگین	انحراف معیار	نما	کمینه	بیشینه
	$(27 \leq X_i < 37)$	۱۰	۵۵/۶	۵۸/۸	۵۸/۸					
سن (سال)	$(37 \leq X_i \leq 47)$	۷	۳۸/۹	۴۱/۲	۱۰۰	۳۵/۱۲	۶/۱۴	۳۱	۲۷	۴۷
	بدون پاسخ	۱	۵/۵							
جنس	مرد	۱۱	۶۱/۱					مرد		
	زن	۷	۳۸/۹							
درجه علمی	دانشجوی دکتری	۶	۳۳/۳۳							
	استادیار	۱۰	۵۵/۵۵					استادیار		
	دانشیار	۲	۱۱/۱۱							

دو تن سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی و از هر کدام از دانشگاه‌های رازی، تبریز، سیستان و بلوچستان (مجتمع آموزش عالی سروان)، لرستان، مراغه و علمی کاربردی، یک تن پاسخگوی این پژوهش بودند.

با توجه به پاسخ‌های ارایه شده به پرسشنامه، نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای جذب دانشجویان خارجی در نظام آموزش عالی کشاورزی ایران به شرح زیر می‌باشد.

رتبه‌بندی گویه‌های مورد بررسی در زمینه نقاط ضعف جذب دانشجویان خارجی از دیدگاه پاسخگویان در جدول ۳، تنظیم شده که از جمله مهم‌ترین قوت‌ها می‌توان به مطرح شدن در سطح

یافته‌ها

آمار توصیفی پاسخگویان در جدول ۲، ارایه شده است. بیش از ۶۰ درصد (۶۱/۱ درصد) از افراد پاسخگو مرد بودند. میانگین سن پاسخگویان ۳۵/۱۲ سال و بیش‌ترین فراوانی سنی در دامنه‌ی ۲۷ تا ۳۷ سال (۱۰ نفر، ۵۵/۶ درصد) بود. کمینه‌ی سن ۲۷ و بیشینه آن ۴۷ سال بود. از نظر درجه علمی، دو تن (۱۱/۱۱ درصد)، دانشیار، ۱۰ تن (۵۵/۵۵ درصد)، استادیار و شش تن (۳۳/۳۳ درصد) هم دانشجوی دکتری سال آخر بودند.

از نظر پراکنش مکان علمی فعالیت پاسخگویان، چهار تن از پاسخ‌دهندگان از دانشگاه تربیت مدرس، سه تن دانشگاه تهران، دو تن دانشگاه شیراز،

بین‌المللی، استفاده از ظرفیت‌های انسانی و غیرانسانی و رونق مرکزهای آموزشی، اشاره کرد. رتبه‌بندی گویه‌های مورد بررسی در زمینه ضعف‌های جذب دانشجویان خارجی از دیدگاه پاسخگویان در جدول ۴، تنظیم شده که از جمله مهم‌ترین نقاط ضعف می‌توان به قوانین دست و پا گیر در جذب دانشجویان خارجی، برنامه‌ریزی نامناسب و نبود زمینه آینده‌نگری برای فعالیت در سطح جهانی و تسلط نداشتن کارکنان مرکزهای آموزشی به زبان بین‌المللی (انگلیسی) اشاره کرد. رتبه‌بندی گویه‌های مورد بررسی در زمینه فرصت‌های ناشی از جذب دانشجویان خارجی از دیدگاه پاسخگویان در جدول ۵، تنظیم شده که از جمله مهم‌ترین فرصت‌ها می‌توان به افزایش کیفیت آموزشی دانشگاه‌های داخلی، ایجاد فرصت‌های مناسب برای تبادل‌های فرهنگی و آشنایی با ظرفیت‌های کشورهای دیگر، اشاره کرد.

جدول ۳- رتبه‌بندی قوت‌های جذب دانشجویان خارجی بر مبنای نظر پاسخگویان در دوره‌های اول، دوم و سوم

رتبه	ضریب تغییرات (CV)	انحراف معیار	دور سوم		دور دوم		دور اول	قوت
			میانگین*	درصد توافق	میانگین*	درصد توافق		
۱	۰/۰۷۹	۰/۳۸۳	۴/۸۳	۱۸	۱۰۰	۱۸	۴	- مطرح شدن در سطح بین‌المللی
۲	۰/۱۰۶	۰/۴۱۶	۳/۹۴	۱۵	۸۳/۳۳	۱۵	۱	- استفاده از ظرفیت‌های انسانی و غیرانسانی
۳	۰/۱۵۸	۰/۶۸۶	۴/۳۳	۱۶	۸۸/۸۹	۱۶	۴	- رونق مرکزهای آموزشی
۴	۰/۱۷۳	۰/۷۳۲	۴/۲۲	۱۷	۹۴/۴۴	۱۷	۳	- وجود توان و ظرفیت‌های زیاد در بخش کشاورزی ایران
۵	۰/۲۰۹	۰/۸۰۸	۳/۸۷	۱۶	۸۸/۸۹	۱۶	۵	- داشتن استادان برجسته
۶	۰/۲۲۵	۰/۷۸۶	۳/۵۰	۱۴	۷۷/۷۸	۱۴	۱	- اشتغال و درآمدزایی برای اقشار مختلف جامعه
۷	۰/۲۵۸	۰/۹۵۸	۳/۷۲	۱۵	۸۳/۳۳	۱۵	۱	- روحیه مهمان‌پذیری از ایرانیان
۸	۰/۲۷۳	۰/۸۷۸	۳/۲۲	۱۴	۷۷/۷۸	۱۴	۵	- وجود فضاها و تجهیزات آموزشی مناسب
۹	۰/۳۲۳	۱/۱۴۹	۳/۵۶	۱۸	۱۰۰	۱۸	۱	- وجود ظرفیت لازم برای پذیرش دانشجو به‌ویژه در دانشگاه‌های مادر
							۳/۱۹	میانگین کل

* این میانگین در طیف پنج قسمتی (یک کمترین میزان موافقت (بسیار کم) تا پنج برای بیشترین میزان موافقت (بسیار زیاد)) به دست آمده است.

جدول ۴- رتبه‌بندی ضعف‌های جذب دانشجویان خارجی بر مبنای نظر پاسخگویان در دوره‌های اول، دوم و سوم

رتبه	ضریب تغییرات (CV)	انحراف معیار	دور سوم		دور دوم		دور اول	ضعف
			میانگین*	درصد توافق	میانگین*	درصد توافق		
۱	۰/۱۵۵	۰/۵۷۵	۳/۷۲	۱۴	۷۷/۷۸	۱۴	۴	- قوانین دست و پا گیر در جذب دانشجویان خارجی
۲	۰/۱۵۷	۰/۶۳۹	۴/۰۶	۱۵	۸۳/۳۳	۱۵	۴	- برنامه‌ریزی نامناسب و نبود زمینه آینده‌نگری برای فعالیت در سطح جهانی
۳	۰/۱۷۲	۰/۷۸۴	۴/۵۶	۱۸	۱۰۰	۱۸	۱۰	- تسلط نداشتن کارکنان مراکز آموزشی به زبان انگلیسی
۴	۰/۱۸۴	۰/۷۵۸	۴/۱۱	۱۶	۸۸/۸۹	۱۶	۴	- تعامل ضعیف دانشگاه‌های ایران با دیگر کشورها
۵	۰/۲۱۵	۰/۸۷۳	۴/۰۶	۱۷	۹۴/۴۴	۱۷	۸	- تسلط نداشتن استادان به زبان بین‌المللی (انگلیسی)
۶	۰/۲۲۲	۰/۸۷۹	۳/۹۴	۱۵	۸۳/۳۳	۱۵	۳	- نبود نظام مناسب برای جذب و پذیرش دانشجویان خارجی
۷	۰/۲۳۱	۰/۹۰	۳/۸۹	۱۸	۱۰۰	۱۸	۱	- ضعف در آموزش‌های سازمانی نیروی شاغل دانشگاه‌ها
۵	۰/۲۶۸	۱/۰۵۶	۳/۹۴	۱۶	۸۸/۸۹	۱۶	۷	- استاندارد نبودن فضاها و آموزش در بسیاری از دانشگاه‌ها
۸	۰/۲۸۰	۱/۰۶	۳/۷۸	۱۴	۷۷/۷۸	۱۴	۵	- نبود امکانات رفاهی مناسب برای دانشجویان خارجی
۱۰	۰/۲۹۱	۰/۹۷۰	۳/۳۳	۱۴	۷۷/۷۸	۱۴	۵	- نبود روحیه رقابت‌پذیری از نظر فرهنگی
۱۰	۰/۲۹۱	۰/۹۲۴	۳/۱۷	۱۴	۷۷/۷۸	۱۴	۴	- تجربه منفی در جذب دانشجویان از برخی کشورهای توسعه‌نیافته و ضعف علمی ایشان
							۳/۹۹	میانگین کل

* این میانگین در طیف پنج قسمتی (یک کمترین میزان موافقت (بسیار کم) تا پنج برای بیشترین میزان موافقت (بسیار زیاد)) به دست آمده است.

جدول ۵- رتبه‌بندی فرصت‌های جذب دانشجویان خارجی بر مبنای نظر پاسخگویان در دوره‌های اول، دوم و سوم

رتبه	ضریب تغییرات (CV)	انحراف معیار	میانگین*	دور دوم		دور اول		فرصت
				درصد توافق	درصد	درصد توافق	درصد	
				شمار	درصد			
۱	۰/۱۲۳	۰/۵۱۴	۴/۱۷	۱۸	۱۰۰	۱		- افزایش کیفیت آموزشی دانشگاه‌های داخلی
۲	۰/۱۳۲	۰/۶۰۸	۴/۶۱	۱۶	۸۸/۸۹	۱۱		- ایجاد فرصت‌های مناسب برای تبادل‌های فرهنگی
۳	۰/۱۳۹	۰/۶۱۶	۴/۴۴	۱۵	۸۳/۳۳	۱		- آشنایی با ظرفیت‌های کشورهای دیگر
۴	۰/۱۵۸	۰/۶۸۶	۴/۳۳	۱۵	۸۳/۳۳	۶		- نقش مثبت در تولید علم
۵	۰/۱۵۹	۰/۶۹۸	۴/۳۹	۱۶	۸۸/۸۹	۶		- توسعه و رشد علمی در عرصه کشاورزی
۶	۰/۱۶۳	۰/۷۸۶	۴/۸۳	۱۸	۱۰۰	۴		- افزایش رقابت در بین دانشجویان ایرانی و خارجی
۷	۰/۱۸۸	۰/۸۵۶	۴/۵۶	۱۷	۹۴/۴۴	۹		- تعامل علمی در سطح بین‌المللی
۸	۰/۱۹۸	۰/۸۰۲	۴/۰۶	۱۴	۷۷/۷۸	۲		- بهره‌گیری از نیروهای بین‌المللی در انجام پروژه‌ها
۹	۰/۲۲۷	۰/۹۰۷	۴	۱۴	۷۷/۷۸	۴		- ایجاد انگیزه در دانشجویان داخلی
۱۰	۰/۲۲۹	۰/۸۴۰	۳/۶۷	۱۴	۷۷/۷۸	۳		- آسانی درآمدزایی دانشگاه‌های داخلی
۱۱	۰/۲۸۶	۰/۹۸۴	۳/۴۴	۱۴	۷۷/۷۸	۳		- راه‌اندازی شعبه‌های دانشگاه‌های خارجی در ایران
۱۲	۰/۲۹۱	۰/۹۲۴	۳/۱۷	۱۴	۷۷/۷۸	۱		- علاقه‌مندی دانشجویان خارجی به تحصیل در رشته‌های کشاورزی در ایران
۱۲	۰/۳۰۹	۱/۰۲۹	۳/۳۳	۱۴	۷۷/۷۸	۱		- بهره‌گیری از اسامی‌های ناب غیرایرانی در زمینه علمی (جذب اسامی‌ها)
۱۳	۰/۳۲۷	۱/۰۷۴	۳/۲۸	۱۵	۸۳/۳۳	۱		- پرکردن ظرفیت دانشگاه‌ها با توجه به کمبود دانشجوی داخلی
			۳/۷۸					میانگین کل

* این میانگین در طیف پنج قسمتی (یک کمترین میزان موافقت (بسیار کم) تا پنج برای بیشترین میزان موافقت (بسیار زیاد)) به دست آمده است.

رتبه‌بندی گویه‌های مورد بررسی در زمینه تهدیدهای ناشی از جذب دانشجویان خارجی از دیدگاه پاسخگویان در جدول ۶، تنظیم شده که از جمله مهم‌ترین تهدیدها می‌توان به وجود رقیبان منطقه‌ای برای جذب دانشجویان خارجی، شمار نهادهای تصمیم‌گیرنده در زمینه سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و تسلط نداشتن مطلوب مردم جامعه به زبان انگلیسی، اشاره کرد.

جدول ۶- رتبه‌بندی تهدیدهای جذب دانشجویان خارجی بر مبنای نظر پاسخگویان در دوره‌های اول، دوم و سوم

رتبه	ضریب تغییرات (CV)	انحراف معیار	میانگین*	دور دوم		دور اول	تهدید
				درصد توافق	درصد	شمار تکرار	
۱	۰/۱۷۹	۰/۶۶۹	۳/۷۲	۱۵	۸۳/۳۳	۳	- وجود رقیبان منطقه‌ای برای جذب دانشجویان خارجی
۲	۰/۳۱۳	۰/۸۳۲	۳/۸۹	۱۶	۸۸/۸۹	۳	- شمار نهادهای تصمیم‌گیرنده در زمینه سیاستگذاری و برنامه‌ریزی
۳	۰/۳۱۵	۰/۸۷۳	۴/۰۶	۱۸	۱۰۰	۴	- تسلط نداشتن مطلوب مردم جامعه به زبان انگلیسی
۴	۰/۳۰۹	۰/۹۶۳	۳/۱۱	۱۶	۸۸/۸۹	۳	- تبعیض پرداخت هزینه‌های دانشجویان ایرانی و خارجی (تفاوت ارزش دلار و ریال)
۵	۰/۳۱۶	۱/۲۳۱	۳/۸۹	۱۷	۹۴/۴۴	۲	- تمرکز عمده بر جذب دانشجویان کشورهای همسایه
۶	۰/۳۵۱	۰/۹۱۶	۲/۶۱	۱۴	۷۷/۷۸	۱۱	- ایجاد تضاد و تهاجم فرهنگی
۷	۰/۳۶۸	۱/۰۴۳	۲/۸۳	۱۴	۷۷/۷۸	۲	- کاهش ظرفیت پذیرش دانشجویان ایرانی در مقطع تحصیلات تکمیلی
۸	۰/۳۷۹	۱/۱۶۲	۳/۰۶	۱۵	۸۳/۳۳	۲	- دور شدن از رسالت آموزش رایگان برای جوانان داخلی
۹	۰/۳۹۶	۱/۱۸۸	۳	۱۸	۱۰۰	۳	- کم اهمیت شدن تحقیقات داخلی و گرایش به تحقیقات خارجی
۱۰	۰/۴۷۱	۱/۱۴۹	۲/۴۴	۱۴	۷۷/۷۸	۱	- احتمال دسترسی به مرکزها و امکانات سری کشور
				۳/۲۶			میانگین کل

* این میانگین در طیف پنج قسمتی (یک کمترین میزان موافقت (بسیار کم) تا پنج برای بیشترین میزان موافقت (بسیار زیاد)) به دست آمده است.

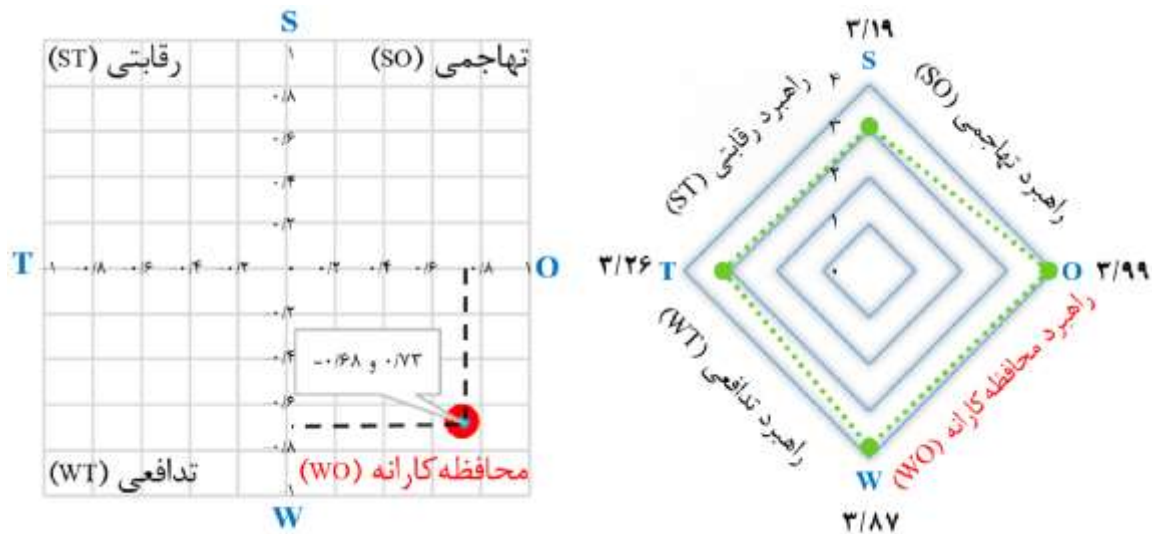
فرصت‌ها (۳/۹۹) و تهدیدهای (۳/۲۶) به دست آمده برای این تحلیل، بیانگر برتری ضعف‌ها بر قوت و موارد درونی و بیرونی در ماتریس SWOT (جدول ۱)، برآیند مختصات به دست آمده در ناحیه راهبردی محافظه‌کارانه (ضعف‌ها و فرصت‌ها: WO) می‌باشد (نگاره ۱).

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش، برای تحلیل چالش‌های موجود در جذب دانشجویان خارجی در نظام آموزش عالی کشاورزی از تحلیل SWOT با به‌کارگیری فن دلفی استفاده شد. نتایج جدول‌های ۳ تا ۶، نشان‌دهنده نتایج قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای به دست آمده از نظرهای پاسخگویان این پژوهش می‌باشد. میانگین کل قوت‌ها (۳/۱۹)، ضعف‌ها (۳/۸۷)،

$$[W] \text{ میانگین نقاط ضعف} - [S] \text{ میانگین نقاط قوت} = ۳/۸۷ - ۳/۱۹ = -۰/۶۸$$

$$[T] \text{ میانگین تهدیدها} - [O] \text{ میانگین فرصت‌ها} = ۳/۲۶ - ۳/۹۹ = +۰/۷۳$$

نگاره ۱- وضعیت راهبردهای جذب دانشجویان خارجی در ماتریس SWOT

برای تحقق هرچه بهتر جذب دانشجویان خارجی را در نظام آموزش عالی کشاورزی ایران ارایه داد. بر این مبناء، با تعمق بر نتایج به دست آمده، در جدول ۷، راهبردهای پیشنهادی ارایه و بر مبنای آنها پیشنهادهایی کاربردی ارایه شده است.

پی‌نوشت‌ها

- 1- Confucius
- 2- UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
- 3- International Study Abroad Guides, Malaysia, Asia
- 4- Delphi
- 5- SWOT: Strength (S), Weakness (W), Opportunity (O), and Threat (T)
- 6- System
- 7- Effectiveness Strategy

لازم به یادآوری است که راهبرد، برنامه‌ای برای رسیدن به هدف‌ها و مأموریت‌های اصلی سازمانی بوده و مفهوم آن از یک طیف به نسبت گسترده تشکیل گشته و دارای ویژگی و کارکردهای منحصر به فردی است که هدف، مسیر و ابزار، سه عنصر تشکیل دهنده آن می‌باشند؛ از این رو، ماهیت راهبرد از بازه‌ی هدف، آغاز و به الگو منتهی می‌شود که عامل اصلی در چگونگی تعیین میزان داده‌هایی است که از محیط درونی و بیرونی و آینده‌ی مورد نظر در اختیار می‌باشد (کاظمی و پالوج، ۱۳۹۰؛ سهرابی و همکاران، ۱۳۹۱). هرچند یافته‌ها گویای توافق جمعی پاسخگویان در ماتریس SWOT بر راهبرد محافظه کارانه (WO) است؛ لیکن با ژرفانگری به نزدیکی میانگین‌های به دست آمده تعمق بر دیگر راهبردها نیز لازم است تا بتوان پیشنهاد‌های لازم در

جدول ۷- هدف، راهبردها و پیشنهادهای جذب دانشجویان خارجی در نظام آموزش عالی کشاورزی

هدف	راهبرد	پیشنهاد
	راهبردهای تهاجمی (SO)	<p>- طبقه‌بندی دانشکده‌های کشاورزی بر مبنای رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و ایجاد قطب‌های همکاری منطقه‌ای به صورتی که هر قطب شامل دست‌کم یک دانشکده کشاورزی با رتبه بین‌المللی خوب باشد.</p> <p>- شناسایی استادان برجسته در گروه‌های مختلف آموزشی و بهره‌گیری از آن‌ها در جذب هر چه بهتر و بیشتر دانشجویان خارجی</p> <p>- بهره‌مندی از روش‌های mentoring (استاد - شاگردی) و استفاده از تجارب استادان بین‌المللی برای آموزش و پرورش دیگر استادان، به‌ویژه نیروهای جوان و جدید الاستخدام</p> <p>- به‌کارگیری دوباره برخی از استادان بازنشسته برجسته و با تجربه بین‌المللی به عنوان اعضای افتخاری در دانشکده‌های کشاورزی برای انتقال تجربیات بین‌المللی خویش با دیگر اعضای هیأت علمی و دانشجویان</p> <p>- تلاش در برای استخدام اعضای هیأت علمی برجسته از دیگر کشورها در نظام آموزش عالی کشاورزی</p>
	جذب دانشجویان خارجی در نظام آموزش عالی کشاورزی ایران	<p>- بازنگری در قوانین و مقررات آموزشی و پژوهشی مرتبط با روابط بین‌المللی</p> <p>- ارائه تشویق‌های آموزشی، پژوهشی و مالی در رابطه با ایجاد فرصت‌های بین‌المللی در بین دانشجویان و اعضای هیأت علمی</p> <p>- تقویت استفاده از فرصت‌های مطالعاتی و شرکت در همایش‌های بین‌المللی</p> <p>- فراهم‌سازی جذب اعضای هیأت علمی و دانشجویان دکتری کشاورزی دیگر کشورها برای گذراندن فرصت‌های مطالعاتی در ایران</p> <p>- برگزاری کارگاه‌های آموزشی بین‌المللی در دانشکده‌های کشاورزی</p> <p>- ارائه مشوق‌های ویژه برای جذب دانشجویان نخبه خارجی</p>
	راهبردهای رقابتی (ST)	<p>- پیشنهاد احراز تسلط کافی به زبان انگلیسی در جذب دانشجویان، استخدام اعضای هیأت علمی و کارکنان</p> <p>- برگزاری دوره‌های متناوب آموزش زبان انگلیسی در دانشکده‌های کشاورزی برای کارکنان، اعضای هیأت علمی و دانشجویان با سطوح مختلف</p> <p>- افزایش شمار واحدهای آموزشی زبان انگلیسی عمومی و تخصصی در سطح دانشکده‌های کشاورزی</p> <p>- قرار دادن مدرک زبان انگلیسی به عنوان شرط لازم برای جذب دانشجویان در سطح تحصیلات تکمیلی</p>
	راهبردهای رقابتی (ST)	<p>- بازنگری در سیاستگذاری‌های جذب دانشجو از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری</p> <p>- تقویت روابط سازمانی بین ارگان‌های ذیربط در برای آسانگری جذب دانشجویان خارجی در نظام آموزش عالی کشاورزی (تعمیل بیشتر وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت امور خارجه، وزارت اطلاعات و ...)</p> <p>- تسریع دریافت روادید، تخفیف هزینه‌های روادید، اقامت و ...</p> <p>- هماهنگی کامل وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با سفارتخانه‌های ایران در کشورهای مختلف با سامان‌دهی منظم ارتباط‌دهی و هماهنگی وزارت امور خارجه و وزارت اطلاعات</p>

منبع‌ها

- احمدی، ف. ا.، نصیریانی، ا. و ابادری، پ. (۱۳۸۷). تکنیک دلفی: ابزاری در تحقیق. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، جلد ۸ شماره ۱، صص ۱۷۵-۱۸۵. قابل دسترسی در: <http://ijme.mui.ac.ir/article-1-790-fa.pdf>
- احمدی، پ.، صفری کهره، م.، غلامعلی‌زاده، ا. (۱۳۸۸). مطالعه تطبیقی بررسی محیط به منظور تدوین استراتژی برای شرکت‌های خودروسازی برای مدیریت یکپارچه آن‌ها، نخستین کنفرانس مدیریت اجرایی، صص ۱-۲۳. قابل دسترسی در: https://www.civilica.com/Paper-MBA01-MBA01_066.html
- زنگی‌آبادی، ع.، غلامی، ی. و موسوی، ع. (۱۳۹۰). بررسی رویکرد بازآفرینی شهری با استفاده از مدل SWOT نمونه موردی؛ بافت مرکزی شهر مشهد. فصلنامه علمی - پژوهشی انجمن جغرافیای ایران، جلد ۹ شماره ۳۰، صص ۷۶-۵۷.
- سهرابی، ا.، بردبار، ح. و نوری، ح. (۱۳۹۱). بررسی وضعیت همگامی دانشگاه‌های دولتی ایران با توسعه پایدار بر مبنا الگوی FLA. مدیریت در دانشگاه اسلامی، جلد ۱ شماره ۱، صص ۱۹۵-۱۷۱.
- شریفی، ا.، اسدی، ع.، رضایی، ر. ا. و عادل، م. (۱۳۸۹). کارآفرینی زنان دانشگاهی. پژوهش‌نامه زنان، جلد ۱ شماره ۱، صص ۱۰۶-۷۶.
- صادقی، ع. و بیژنی، م. (۱۳۹۷). آسیب‌شناسی کاربرد روش‌های آماری و داده‌پردازی در پژوهش‌های علمی کشاورزی. پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی. ۱۰ (۴۴): ۱۲۷-۱۴۸. DOI: 10.22092/JAEAR.2018.120280.1471
- کاظمی، س. ح. و پالوج، م. (۱۳۹۰). ارزیابی راهبردهای بخش کشاورزی در چهار برنامه‌ی پنج‌ساله‌ی توسعه. فصلنامه علمی-پژوهشی تحقیقات اقتصاد کشاورزی، جلد ۳ شماره ۱۲، صص ۳۷-۶۳.
- مرجع دانشگاه‌های ایران. (۱۳۹۶). رتبه‌بندی دانشگاه‌های دولتی در سال ۱۳۹۶. قابل دسترسی در: <https://www.uniref.ir/Ranking1>
- مجیدی، ف. و بیژنی، م. (۱۳۹۶). دوری مکانی مراکز آموزش عالی کشاورزی و منابع طبیعی از مراکز اصلی آموزشی: چالش‌ها و راهبردها. مجله علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، جلد ۱۳ شماره ۱، صص ۱۵-۱.
- علیزاده، ع. ا. (۱۳۹۶). گزارش خبرگذاری تسنیم مصاحبه با مدیرکل دانشجویان غیر ایرانی سازمان دانشجویان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، آقای عبدالحمید علیزاده در سمنان. شناسه خبر: ۱۵۱۶۴۰۵ سرویس: استان‌ها ۲۱ شهریور ۱۳۹۶. قابل دسترسی در: <https://www.tasnimnews.com/fa/news>
- گروه پژوهش‌های آماری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، (۱۳۹۶). توزیع درصد دانشجویان موسسات آموزش عالی کشور به تفکیک مقاطع تحصیلی در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ قابل دسترسی در: <https://www.mehrnews.com/news/4122248>
- محمدی‌ده‌چشمه، م. و زنگی‌آبادی، ع. (۱۳۸۶). امکان‌سنجی توانمندسازی اکوتوریسم استان چهارمحال و بختیاری به روش SWOT. مجله محیط‌شناسی، جلد ۳۴ شماره ۴۷، صص ۱۰-۱.
- نعیمی، ا. و صدیقی، ح. (۱۳۹۲). شناسایی ابعاد راهبردی توسعه‌ی روستایی در ایران: دیدگاه صاحب‌نظران دانشگاه‌های تربیت مدرس و تهران. فصلنامه روستا و توسعه، جلد ۱۶ شماره ۲، صص ۶۲-۴۵.

Buta, R. (2007). The SWOT analysis in the geographical research, with applicability in the study of the human settlements from Moldova valley. *Present Environment and Sustainable Development*, 1, 239-248.

David, G. (1994). "Principle of human resource management", London, Routledge.

- Duarte, C., Ettkin, L. P., Helms, M. M., & Anderson, M. S. (2006). The challenge of Venezuela: a SWOT analysis. *Competitiveness Review: An International Business Journal*, 16(3/4), 233-247. DOI: https://doi.org/10.1108/cr.2006.16.3_4.233
- Guest, D. E. (1997). Human resource management and performance: a review and research agenda. *International journal of human resource management*, 8(3), 263-276. DOI: <https://doi.org/10.1080/095851997341630>
- Hendry, C., & Pettigrew, A. (1990). Human resource management: an agenda for the 1990s. *International journal of human resource management*, 1(1), 17-43. DOI: <https://doi.org/10.1080/09585199000000038>
- International study abroad guides, Malaysia, Asia. (2008). retrieved: (12/08/2010) available at: http://www.topuniversities.com/country_guides/Malaysia
- Kennedy, H. P. (2004). Enhancing Delphi research: methods and results. *Journal of advanced nursing*, 45(5), 504-511. DOI: 10.1046/j.1365-2648.2003.02933.x
- Linstone, H.A., & Turoff, M. O. (2002). *The Delphi Method: Techniques and Applications*. Available at: <https://web.njit.edu/~turoff/pubs/delphibook/delphibook.pdf>
- Manteghi, N., & Zohrabi, A. (2011). A proposed comprehensive framework for formulating strategy: a Hybrid of balanced scorecard, SWOT analysis, porter's generic strategies and Fuzzy quality function deployment. *Proceeded-Social and Behavioral Sciences*, 15: 2068-2073. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.04.055>
- Namdar, R., & Sadighi, H. (2013). Investigation of major challenges of rural development in Iran utilizing Delphi technique. *Journal of Agricultural Science and Technology*, 15(3), 445-455. Available at: http://journals.modares.ac.ir/article_4981.html
- Powell, C. (2003). The Delphi technique: myths and realities. *Journal of advanced nursing*, 41(4), 376-382. DOI: 10.1046/j.1365-2648.2003.02537.x
- Robertson, M., Line, M., Jones, S., & Thomas, S. (2000). International students, learning environments and perceptions: A case study using the Delphi technique. *Higher Education Research & Development*, 19(1), 89-102. DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/07294360050020499>
- Verbik, L. (2006). Students on the move: the future of international students in USA. ACE issue brief.
- Ward, J. E. (2008). *The sayings of Confucius*. Lulu. Com. available at: <https://books.google.com/books?id=AVAPGUZVdBkC&lpg=PA5&ots=kQ0WKWhMHT&dq=The%20Sayings%20of%20Confucius&lr&pg=PA5#v=onepage&q=The%20Sayings%20of%20Confucius&f=false>

Challenges and Strategies of Admitting Foreign Students in Iranian Higher Agricultural Education

M. Shojaei-Miandoragh¹, M. Bijani², and M. Amir Amini Khalafloo³

- 1- Former M.Sc. Student, Tarbiat Modares University (TMU), College of Agriculture, Department of Agricultural Extension and Education, Tehran, Iran.
- 2- Assistant Professor, Tarbiat Modares University (TMU), College of Agriculture, Department of Agricultural Extension and Education, Tehran, Iran.
- 3- Lecturer of Bushehr Agricultural and Natural Resources Research and Education Center, Bushehr, Iran.

Abstract

One of the most important aspects of overseas agriculture is the admission of foreign students in the agricultural higher education system. Today, the developed countries with the production and development of science in the field of agriculture, attract students from other countries and share their knowledge and experience. Accordingly, given the recent advances in various fields of science and technology in Iran, this issue is now considered an overseas agricultural issue as a necessity, which, of course, has strengths, weaknesses, opportunities and threats which should be considered by them, began to attract foreign students. The purpose of this study was to identify the challenges to attract foreign students in Iran's agricultural higher education system and presenting the necessary strategies in this regard. This applied descriptive research in terms of research methodology paradigm is a qualitative inquiry, was conducted using a classic Delphi technique in three stages. The research sample whose were chosen by purposive sampling method are faculty members and Ph.D. students with agriculture majors in Iran (n=18). In this way, the most important strengths, weaknesses, opportunities and threats were known as perceived by respondents and all four rates averages were calculated with SWOT matrix. The results revealed that the resulting point of the SWOT analysis was located in the area of WO (conservative strategy, based on this, the most important strategies were obtained including providing constructive interaction between Iranian colleges of agriculture and other countries, long-term policy making for overseas agriculture, and developing social adaptation for admitting foreign students.

Index Terms: agricultural higher education, foreign students, admitting student.

Corresponding Author: M. Bijani

Email: mbijani@modares.ac.ir

Received: 24/07/2018

Accepted: 04/01/2019